

Nr 524

Av herr Nyman m. fl., om utbildning i medicinsk teknik, m. m.

(Lika lydande med motion nr 694 i Andra kammaren)

Medicinsk teknik

Inom vårdsektorn får tekniken allt större betydelse, speciellt den medicinska tekniken som bl. a. har till uppgift att skapa nya hjälpmedel och vetenskapligt utarbeta metoder för diagnostik, behandling och efterbehandling av sjuka och handikappade människor m. m. Många gånger gäller det att tillämpa kända tekniska metoder i medicinska sammanhang.

Den medicinska tekniken inrymmer en rad uppgifter från kvalificerad forskning till service av utrustningar, enkla och komplicerade. Den medverkar till att på viktiga områden tillgodose kraven på en rationell och effektiv sjuk- och hälsovård, där i vissa fall den besvärande personalbristen kan kompenseras genom de rationaliseringar den medicinska tekniken kan medverka till.

I vårt land finns speciella förutsättningar för en snabb expansion av den medicinska tekniken. Vår internationellt sett höga sjukvårdsstandard och vår enhetliga sjukvårdsorganisation ger bättre förutsättningar än något annat lands för en snabb utveckling av metoder för sjukhusautomation och medicinsk informationsbehandling. Starka skäl talar därför för att den medicinska tekniken blir föremål för betydande förstärkningar vid de medicinsk-tekniska institutionerna, vid universiteten och högskolorna samt inom industrin. Den sistnämnda stimuleras bäst genom starkt ökade statliga beställningar och framtagning och produktion av medicinsk apparatur och övrig utrustning.

Utbildning — forskning — samverkan

Den medicinsk-tekniska verksamheten måste ha en fast förankring inom såväl medicinsk som inom teknisk högre utbildning och forskning. En sådan förankring är av stor betydelse för rekrytering av tekniker till sjukvården och för att säkerställa nödiga kontakter med de båda huvudområdena. Sådana kontakter har etablerats vid medicinsk-tekniska institutioner i Stockholm och Göteborg samt i Linköping, där ett centrum för medicinsk teknik är under uppbyggnad. Den aktivitet som pågår vid befintliga institutioner för medicinsk teknik har lett till produkter som övertagits av svenska industrier för exploatering. Dessa institutioner har också till uppgift att bedriva utbildning för såväl läkare som civilingenjörer.

Behovet av medicinska tekniker, d. v. s. tekniskt skolad folk som bl. a. kan utvälja, sköta, granska och kontrollera sjukhusens tekniska apparatur, stiger i takt med den tekniska expansionen inom sjukvården. En orsak till att utvecklingen gått långsamt i fråga om sådan personal är dels det otillräckliga antalet tjänster, speciellt för högre utbildad personal, dels att man ansett det enklast att köpa utrustningar och deras service på kommersiell basis. Om man på sjukhusen hade bättre tillgång på opartisk teknisk personal, skulle det kunna medföra väsentliga besparingar, eftersom sådan utrustning är dyr och nu ofta inköps av icke sakkunniga. Det har också klagats över att det brister i säkerhetsföreskrifter, när det gäller elektronisk apparatur i sjukvården, och att kontrollfunktioner som egenskapsredovisning och typredovisning saknas.

Förutsättning för en noggrannare övervakning och ett bättre underhåll av apparaturen vid sjukhusen och vårdanstalterna är att en organisation av sjukhusingenjörer byggs upp. Kostnaderna för sådana tjänster är obetydliga i förhållande till de många miljoner kronor som härigenom anses kunna sparas. En kompletteringsutbildning för tekniker borde prövas och utvecklas. Främst kanske det gäller fortbildning av läroverksingenjörer, som det nu finns god tillgång på.

Industriell tillverkning

Kommersialisering av tekniska hjälpmedel i full skala förutsätter industriell medverkan och samverkan mellan statliga och kommunala organ för sjuk- och handikappvård samt företag. Allt flera svenska företag har också under de senaste åren tagit upp produktion av olika hjälpmedel på sitt program. Många skäl talar emellertid för att svensk industri borde kunna göra en än större insats i framtiden inom detta område, som genom sjukvårdens starka utveckling kan få en stor inhemsk marknad. Sjukvårdskostnaderna beräknas nämligen under den närmaste tioårsperioden starkt stiga. Medicinsk teknisk utrustning beräknas ha ett värde av ca tio miljarder kronor. En stark utveckling kan förväntas för tillverkning av medicinska utrustningar och apparater. Socialstyrelsen har begärt att regeringen principiellt skall pröva frågan om ökade insatser genom statliga beställningar till näringslivet.

Det torde också finnas möjligheter till ökad export. Men innan kommersialisering av nya tekniskt komplicerade hjälpmedel kan komma till stånd i större omfattning, behövs ett tidsödande och kapitalkrävande forsknings- och utvecklingsarbete, som kräver ett stimulerande samarbete mellan forskningsinstitutioner och exploatörer inom näringslivet, en uppgift för STU i intimt samarbete med sjukvårdens och socialvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut (SPRI).

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl Maj:t måtte anhålla

att en utbildningsplan i medicinsk teknik utarbetas, så att en organisation av gymnasieingenjörer kan byggas upp inom sjuk- och hälsovården samt handikappvården, samt

att ett program för ökade insatser inom medicinsk teknik för tillgodoseende av främst sjuk- och hälsovårdens behov av medicinsk teknik samt främjande av industriell tillverkning och marknadsföring av sådana produkter utarbetas.

Stockholm den 28 januari 1970

Sven Nyman (fp)

G. Richardson (fp)

Rolf Wirtén (fp)

Joel Sörenson (fp)